

Intryck från konferensen “The Forgotten Children- A major European Conference addressing the subject of children of parents with a mental illness”

”The forgotten children”, så var titeln på den konferens som anordnades, av EUFAMI, i Litauens huvudstad Vilnius i slutet av november 2009. Bland deltagarna på konferensen fanns Ann-Katrin Ingvarsson, Inger Nilsson och Einar Trollerud som representanter för Socialpsykiatriskt Forum; ämnesgruppen ”barn och familj”.

Konferensen ”The forgotten children” arrangerades av EUFAMi i samarbete med EU-kommissionen, WHO och Litauens regering. Deltagare från främst EU-länder men även utomeuropeiska länder deltog. - Den litauiska representationen, liksom den från andra forna öststater, var stor, vilket visade på den betydelse ämnet glädjande nog fått i dessa länder, säger Ann-Katrin Ingvarsson. Som värd för konferensen fungerade den litauiska organisation som är ansluten till EUFAMI (LSPŽGB – ”Lietuvos Sutrikusios Psichikos Žmonių Globos Bendrija” med ordförande Danuta Kasubiene).

Organisationen EUFAMI - European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness- grundades 1990 och har medlemsorganisationer i 26 länder. Läs om EUFAMI på organisationens hemsida www.eufami.org

-Som representanter för Socialpsykiatriskt Forum och dess ämnesgrupp ”barn och familj” fick vi förmånen att övervara konferensen för att inspireras, skapa kontakt och bidra med svenska erfarenheter, säger Ann-Katrin, Inger och Einar, och förmedlar följande intryck från konferensen.

Som en vink bakåt i tiden, då Sverige hade en aktiv del i baltländernas historia, upptäckte vi att det svenska ordet ombudsman införlivats i det litauiska språket. Litauens Childrens Rights Ombudsman, Rimante Salaseviciute, redogjorde för arbetet som pågår i Litauen för att förbättra barns villkor. De stora institutionerna är på väg att överges både för barn men också för personer med psykisk ohälsa. Synsättet på barn förändras och de sociala sammanhangens betydelse för hälsa och välfinnande får allt större uppmärksamhet, sa ombudsmannen. [Läs mer om ”The Rights of the Child Lithuanian Ombudsman for Children”](#)

I den följande texten lyfts ett axplock fram av tvådagarskonferensens innehåll med plenarsessioner och workshops.

Samtliga länkade presentationer är på engelska och i form av pdf-filer.

First hand experiences - The child

Liza Mizzi från Malta berättade under rubriken ”Me and my mum”, om sin och broderns turbulenta uppväxt som präglades av mammans psykiska ohälsa och om hur hon hanterar detta i vuxen ålder. [Till ”Me & My Mum My Family Experience: Coping with Mental Illness & Receiving Support”](#)

The definition of the problem

Professor Tytti Solantaus från Finland verkar som barnpsykiater och forskare. Hon intresserar sig särskilt för hur psykisk ohälsa kan förebyggas. I sitt anförande ”The

definition of the problem” definierade hon frågan om stöd till barn och familjer med psykisk ohälsa. [Till "The definition of the problem"](#)

Empowering the enlarged family.

Under rubriken "Empowering the enlarged family" gav Godfrey Borg från Malta och Evelyne Descamps från Frankrike som båda är morföräldrar, oss en inblick i svårigheten att stå vid sidan om barnen som insjuknat och oron de kände för barnbarnen. Frågan ställdes om hur samhället bättre kan ge stöd till den utvidgade familjen och ta tillvara deras kärlek och engagemang utan att kränka integriteten. Professor Lorenza Magliano från Italien ledde workshopen och talade även om hur man arbetar med denna fråga i Neapel (Italien). [Till "Thoughts and feelings of a parent/grandparent"](#) (Godfrey Borg), [till "Empowering the enlarged family"](#) (Evelyne Descamps), [till "Supporting the families of persons with major depression"](#) (Lorenza Magliano)

Prevention in school.

Psykolog Olanda Momcilovic från Holland talade om att hälsa inte är ett självklart skolämne i europeiska skolor. Men hon ansåg att det borde vara lika viktigt som matematik och geografi. Hon refererade till Mental Health in Youth and Education, consensus paper, Luxemburg: European Communities. God mental hälsa i barndomen är en förutsättning för en optimal psykologisk utveckling, framgångsrika sociala relationer, effektivt lärande, förmåga att ta hand om sig själv, god fysisk hälsa och effektivt ekonomiskt deltagande som vuxen. Hälsoutbildning och hälsoförebyggande arbete borde vara fullt integrerat i utbildningssystemet, enligt hennes mening. [Läs mer om "Prevention in school"](#)) (Olanda Momcilovic)

Vad tar vi med oss från konferensen?

Vår reflektion efter konferensen är att vi fått bekräftat att vi är på rätt väg i Sverige och att andra länder alltmer uppmärksammar familjens betydelse. Barnens behov uppmärksammas på flera olika nivåer, allt från sjukvårdens patientkontakt via barn- och anhöriggrupper till samhällsförändrande arbete. Vi arbetar på lite olika sätt utifrån de samhällen vi lever i men har samma mål. Ett av EUFAMIs mål är att bidra till att stigmatiseringen av personer med psykisk ohälsa och deras familjer ska upphöra. Det är glädjande att erfara detta då Socialpsykiatriskt Forum har samma mål och i sin årskonferens 2010 fokuserar just på attitydfrågorna.

Under våren kommer vi i "barn och familjegruppen" att åter träffa våra nya finska kontakter och diskutera hur vi tillsammans ska kunna arbeta vidare kring barnfrågorna.

Konferensen avslutades med att nedanstående deklARATION antogs och alla deltagare uppmanades till fortsatt arbete i konferensen anda.

För Socialpsykiatriskt Forum

Ann-Katrin Ingvarsson, Inger Nilsson och Einar Trollerud

The Forgotten Children Conference Declaration

Delegates from 25 countries across Europe confirm their support for this Declaration following their participation at the EUFAMI Conference held in Vilnius, Lithuania on 26th and 27th November 2009.

Children of parents with mental illness bear serious burdens which they cannot be expected to carry on their own. They are vulnerable to long term emotional and behavioural problems and do not normally have a say in how they are treated. They and their families therefore need regular support from health, social and school staff professionals as well as an understanding of their situation within their local communities.

- Services provided should focus on the whole family including not only parents and children but others such as grandparents who may assume a parenting role.
- Support needs to start early, from the prenatal stage and especially targeting the first year after birth, and leading into adolescence. The aims must be to help parents develop their parenting abilities despite their mental illness, to keep families together and so prevent the need to take children away from their natural home.
- Good quality parenting by people with mental illness is fully possible if the right support is given on a continuing basis. This may include specialist day care or home help with domestic matters.
- Parents with mental illness are themselves entitled to all the normal rights of citizenship that are generally taken for granted. In particular they should not allow themselves to be stigmatised by others and made to feel guilty as parents. This should form part of public policy to raise awareness and understanding of the problems of mental illness and increase sensitivity towards those who are affected.

This broader approach involves co- operation by a range of people and agencies - schools, childcare services, family organisations and health providers - to give the children of parents with mental illness the support and help they need to flourish as children and go on to develop their full potential as individuals . It should therefore be led and championed nationally by governments and locally by the civic authorities.

Let us all commit ourselves to tackling the problems faced by these forgotten children in our own localities.
